

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XII. Mortale est contra justitiam, crimen uno öoco publicum solâ
publicitate facti, vel famæ, divulgare in alio loco distante, ubi aliàs
nunquam, vel difficulter sciri potuisset.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

omnibus ad terrorem & exemplum innotescat. Si autem diffamatus sit per publicitatem facti, vel famæ, seu indiciorum, eo ipso famam abjecisse censetur, quo ipsum non puduit publicè crimen admittere, vel sufficientia illius indicia in publico dare.

80 Et hinc probatur id etiam non esse mortale contra charitatem: quia proximus ex hoc nec grave nocumentum accipit, cum ibi equidem publicè sit infamis; nec potest rationabiliter id multum agrè ferre, cum vel istam pœnam justè promeruerit, vel famam ipse suam abjecisse censetur, ut proximè dixi.

81 Si tamen nulla sit ratio, quæ invitet ad loquendum de similibus, de iis loqui, etiam coram scientibus, esse videtur veniale contra charitatem: utpote quâ unumquemque proximum diligere tenemur, sicut nos ipsos. Quemadmodum ergo charitas nobis non permittit sermonem instituere de personis nobis conjunctissimis, si earum aliqua crimen infamæ commiserit, v. g. furtum, vel adulterium; imò molestè ferimus de eo sermonem ab aliis institui, opramulque ab iis sermonem averti, nisi de eo aliquid ex amica compassione dicatur, ut audientes provocentur ad ferventiùs orandum pro ipsa, vel aliqua alia justa ratio invitet ad aliquid de eo dicendum: similiter charitas non permittit sermonem de aliis instituere, nisi, &c.

82 Imò videretur mortale contra charitatem ipsum peccatori in faciem objicere ejusmodi crimen, vel, ratione illius, ipsum digito notare, cum gravi ipsius mœreore, seu contristatione. Juxta communem quoque sententiam (apud Layman l. 3. tr. 3. p. 2. c. 3.) mortale est contra justitiam, evulgare crimen solùm publicum per rei in judicio confessionem, vel testium depositionem: quia tunc nondum est publicum in ordine ad populum, sed in ordine ad Judicem dumtaxat, ut reum condemnare possit. Si tamen crimen per sententiam Judicis brevi publicandum certò sciatur, plerique censent grave ipsi nocumentum non inferri ab eo qui illud divulgat: quia fama brevi justè destruenda non videtur magnæ æstimationis. Sed tu cogita, & ab istis tutiùs abstine.

CAPUT XII.

Mortale est contra justitiam, crimen uno loco publicum solà publicitate facti, vel fama, divulgare in alio loco distante, ubi aliàs nunquam vel difficulter sciri potuisset.

83 Hanc etiam communem esse testatur Layman ubi supra. Tenent nominatim Adrianus, Sylvester, Sorus, Molina, Petrus Navarra, Amicus, Dicastillo, & ipse Layman, contra Lessium, Fagundez, Cardinalem de Lugo, &c. Quia licèt quis publicè peccando, vel publica peccati indicia dando, jus amiserit ad famam, respectivè ad locum in quo publicè peccavit, vel publica sui peccati indicia dedit, sicut & respectivè ad vicina lo-

ca, ad quæ peccati notitia, attentà humanà conditione, velut nata est pervenire; non tamen respectivè ad loca & locorum personas, ad quæ & quas, te non divulgante, vix aut ne vix quidem perventura fuisset: quemadmodum enim famam abjecisse non censetur respectivè ad posteriora loca & personas, sed respectivè ad priora dumtaxat, sic jus ad famam amisisse non censetur nisi respectivè ad priora loca, &c.

Et confirmatur: ille qui anteriori tempore 84 per publicum crimen diffamatus fuit, si post diuturnum tempus famam bonam recuperaverit per commissi criminis oblivionem, posteriori isto tempore non potest justè diffamari, imò contra justitiam peccat, qui crimen illud in memoriam aliorum revocat, vel enarrat iis qui de eo nihil audierunt. Quia qui publicè peccavit, jus equidem habet ad famam pro tempore quo peccatum suum desit esse publicum. Similiter ergo qui uno loco per crimen ibi publicum diffamatus fuit, si famam bonam retineat in alio loco remotiore, in quo crimen ipsius non est publicum, sed prorsus ignoratum, non potest in isto remotiore loco justè diffamari, imò contra justitiam peccat qui ipsum ibi diffamat. Quia jus retinet ad famam in isto loco, licèt illud amiserit in alio loco, ubi publicè peccavit, sicut & in vicinis locis, in quibus, ob viciniam, & incolarum communicationem natum est fieri, ut quod in uno loco publicum, ibi etiam moraliter publicum censetur.

Propterea contra justitiam peccant Historici, qui similia cumina publicis mandant historiis. Nec contraria est timoratorum praxis, nisi fortè sectatorum oppositæ sententiæ, vel nisi respectivè ad ea crimina, quæ adeò publica sunt in toto aliquo regno, ut eorum fama nata sit volare per totum mundum. Nec verò Historicis privatâ autoritate scribentibus, præ aliis privatis licitum est proximum diffamare, etiam prætextu communis boni. Cum commune bonum non sit ipsis specialiter commissum, aliique privati communis boni prætextum allegare queant, sicut ipsi, dicendo, de communi bono esse, quod talis unusquisque ab aliis ubique cognoscatur, qualis uno loco publicè est, eademque ad id probandum rationes allegare, quas allegare possent Historiographi. Si verò Historici publicâ autoritate scribant, v. g. jussi à Principe vel Magistratu, adhuc non possunt crimen uno loco per sententiam Judicis non divulgatum per totum mundum divulgare, magis quàm ipsi Judices & Magistratus, qui contra justitiam peccarent, si non servato ordine juris, nec securâ sententiâ id facerent.

Quidquid tamen de eo sit, pro certo tenendum est, crimen in una Religione publicum, 86 etiam per sententiam Judicis regularis, non posse absque injuria extra eam revelari. Cum inter unam & aliam Religionem, & à fortio-

ri inter Religionem & sæculares nullum sit, nec expediat esse quoad ista commercium, utpote communi Religionum bono perniciosum; istamque ob causam diffamatio alicujus in una Religione, nata non sit extra eam diffundi; nec Judex, seu Prælati Religionis id permittere possit: quia permissio ista non foret in ædificationem, sed in destructionem; idedque in Religionibus id prohibitum esse solet sub pœna excommunicationis; sicut in nostra prohibitum est.

CAPUT XIII.

Non est mortale contra justitiam, crimen uno loco justè publicum per publicam Judicis sententiam, manifestare in alio loco, ubi publicum non est; si tamen absque causa id fiat, in materia gravi, mortale esse videtur contra charitatem.

87 **E**t rursus communis pro utraque parte. Ratio prioris partis est, quia justè diffamatus per publicam Judicis sententiam, jus ad famam amisit pro omni loco. Isto namque jure sententia Judicis ipsum privavit per modum pœnæ, ut cæteris ubique terrarum sit in exemplum & terrorem, ut supra dixi, patetque in iis quorum dorso stigma inuritur. Patet etiam ex praxi totius Orbis, ad ejusmodi criminum ubique terrarum divulgationem dante licentiam Historicis.

88 Ratio posterioris partis est, quia charitatem graviter lædit, qui proximum, absque justa utilitate, lædit in te gravi, fama utique bona, quam alibi abique cujusquam injuria & offensa pacificè possidet, tametsi jus non habeat ad illam. Quisque enim graviter ferret hoc sibi fieri. Hæc est autem naturalissima charitatis regula: *Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris.*

89 Dixi per publicam Judicis sententiam: si enim Judicis sententia certis limitibus circumscripta sit, uti aliquando fit, ita ut Judex crimen illud ubique divulgari nolit (ut fit in Religionibus) injustitiæ reus est, qui extra limites illos crimen illud divulgat.

CAPUT XIV.

Contra justitiam peccat, qui occultum crimen proximi, uno in loco injustè publicatum, sive isto in loco, sive in aliis scienter nescientibus revelat.

90 **E**t ista est communis contra Lessium, Molinam, Tamburinum, &c. quorum fundamentum est quod proximus eo casu non retineat jus ad famam, sive fundatum in intrinseca probitate sua, seu innocentia; verè enim supponitur crimen commississe: neque fundatum in communi hominum æstimatione; cum eo ipso quo crimen ipsius factum est publicum, in communi æstimatione factus sit nocens, non amplius innocens.

91 Sed contrà: licet proximus eo casu non retineat jus ad famam fundatum in communi æstimatione quæ de facto sit; retinet ta-

men jus fundatum in communi æstimatione, quæ esse debeat de jure, quamdiu crimen ipsius factum non est publicum, nisi per injuriam. Neque enim jus per injuriam amittitur. Et sicut non amisit jus ut fama sibi injustè ablata sibi restituatur ab iis qui crimen ipsius injustè publicaverunt; ita nec amisit jus ad hoc ut crimen suum, injustè publicatum, ulterius non publicetur, nec fama sua ulterius laceatur. Quod qui faciunt, non minùs obnoxii sunt restitutioni, quam primi divulgatores: quemadmodum enim isti primæ publicationis injusti sunt auctores, sic illi ejusdem sunt injusti extensores, seu amplificatores.

Simile est in pretio mercium per monopolium aucto: neque enim injustitiæ rei, restitutionique obnoxii sunt soli primi auctores istius augmenti, sive illi qui stante eadem mercium copiâ, quæ fuit ante augmentum, isti augmento causam per monopolium dederunt; sed & illi qui & ipsi eo pretio eadem merces vendunt. Tametsi enim primi auctores non fuerint istius augmenti, sunt tamen continuatores, nec magis jus habent eo pretio vendendi, quam primi auctores illius. Justum namque mercium pretium, non est illud quod inductum est per injustum monopolium, sed quod communi æstimatione, sine fraude & monopolio, attentâ mercium copiâ, vel inopiâ currit. Quemadmodum ergo sola communis æstimatione valoris mercium justè & sine fraude ac monopolio inducta tribuit jus eo pretio ulterius vendendi; sic sola communis æstimatio criminis proximi, justè inducta, tribuit jus crimen istud ulterius divulgandi.

CAPUT XV.

Peccatum audientis detractorem.

Audientis detractorem quadrupliciter habere potest ad ipsum, scilicet 1°. sic ut ipsum incitet inducatque ad detrahendum, ipsum interrogando, ipsi applaudendo, vel alio signo exteriori ipsi animum adjiciendo ad prosequendam detractionem, v. g. ostendendo eam sibi placere, seque libenter audire, propter odium ejus cui detrahitur. Et talis sæpè non minùs peccat, quam detrahens; imò quandoque magis, ait S. Thomas q. 73. a. 4. Unde Bernardus l. 2. de considerat. c. 13. ait: *Detrahere, aut detrahentem audire, quid horum damnabilius sit, non facile dixerim.* Et S. Paulinus ep. ad Celantiam: *Non modo ipsa non detrahas, sed ne alii quidem detrahenti aliquando credas. Nec obrectatoribus auctoritatem de consensu tribuas, ne eorum visum numeris annuendo.* “ Noli (inquit Scriptura) consentaneus esse cum derogantibus adversus proximum tuum, & non accipies super illum peccatum. “ Et alibi: “ Sepi aures tuas spinis, & noli audire linguam nequam. “ Unde & B. David *diversus innocentia speciei justitiæque dinumerans, de hac quoque virtute non tacuit, dicendo: “ & opprobrium non accepit adversus proximos suos. “ Propterea quod ipse non solùm aver-*